

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi teknologian kehittämiskeskuksesta annetun lain 6 §:n kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi teknologian kehittämiskeskuksesta annettua lakia siten, että muutoksenhakukielto kumoutaisiin. Näin muutoksenhaku olisi mahdollis-

ta kehittämiskeskukseen rahoitusasioita koskeviin päätöksiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Teknologian kehittämiskeskuksesta annetun lain (429/1993) 6 §:n mukaan kehittämiskeskukseen (eli Tekesin) rahoitusasiassa tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälää on käytännössä tulkittu siten, että kaikki kehittämiskeskukseen rahoitusasiassa tekemät päätökset ovat valitusmahdollisuuden ulkopuolella.

Hyvän hallinnon takeisiin ja perustuslain yleisiin periaatteisiin kuuluu muutoksenhakumahdollisuus. Muutoksenhakuoikeus on nimenomaan turvattu perusoikeutena. Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Mainitun pykälän mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsitteilyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Perustuslain 21 §:n tulkinta määräytyy pitkälle Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen 6 artiklan tulkintojen mukaan. Lisäksi hallinnon lainalaisuuden toteutumisen voidaan katsoa perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan edellyttävän oikeutta hakea muutosta viranomaisen päätökseen.

Jotta kehittämiskeskuksesta annettu laki täyttäisi Suomen perustuslain edellytykset olisi 6 § kumottava. Tällöin tulisi kehittämiskeskukseen rahoitusasioita koskeviin päätöksiin sovellettavaksi muutoksenhaun osalta valtioneuvostonlaki (688/2001) 34 §, sillä valtioneuvostonlaki on harkinnanvaraisia valtioneuvostonavustuksia koskeva yleislaki.

Kehittämiskeskukseen myöntämä rahoitus jakaantuu yritysrahoitukseen (vuoden 2003 talousarvioesityksessä momentti 32.20.40: *Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen* sekä momentti 32.20.83: *Lainat teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen*) ja tutkimusrahoitukseen (vuoden 2003 talousarvioesityksessä momentti 32.20.27: *Teknologinen tutkimustoiminta*).

Yritysrahoitusta myönnetään yrityksille ja muille yhteisöille tuotekehitysavustuksena, tuotekehityslainana sekä pääomaehtoisena tuotekehityslainana. Tuotekehitysavustuksiin yleislakina sovellettavan valtioneuvostonlaki 34 §:n mukaan valtioneuvostonviranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valtioneuvostonviranomaisen päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään. Sen sijaan tuotekehityslainaan sekä pääomaehtoisena tuotekehityslainaan sovelletaan yleislakina lakia valti-

on lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta (449/1988). Muutoksenhaun osalta viitataan lain 2 §:n 2 momentissa valtionavustuslakiin. Näin ollen kehittämiskeskuksen myöntämiin lainoihinkin sovelletaan muutoksenhaun osalta mitä valtionavustuslaissa on säädetty. Avustusta voidaan myöntää myös kunnille, jolloin muutoksenhakuun sovelletaan samoja sääntöjä kuin muunkin yritysrahoituksen osalta.

Kehittämiskeskus myöntää tutkimusrahoitusta valtion budjettitalouden piiriin kuuluville tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja korkeakouluille. Kehittämiskeskuksen myöntäessä tutkimusrahoitusta valtion budjettitalouden piiriin kuuluville organisaatioille ei muutoksenhakuoikeutta ole olemassa, koska asiassa on muutoksenhakijana ja vastapuolena sama taho - valtio.

Valtionavustuslakia koskevassa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä (VaVM 9/2001 vp) esitettiin kanta, jonka mukaan tarpeettomia ja perusteettomia poikkeuksia yleislainsäädännöstä ja sen kanssa päällekkäisistä säännöksistä tulisi välttää. Lisäksi valtiovarainvaliokunta totesi, että valtionavustuslain säätämisen jälkeen jokaisella hallinnonalalla on tarpeen arvioida ja tarkastaa harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskeva erityislainsäädäntö. Tarpeettomaksi tuleva lainsäädäntö on kumottava ja saatettava säännökset muiltakin osin tarvittavalla tavalla yhdenmukaisiksi.

Edellä mainituilla perusteilla ehdotetaan, että kehittämiskeskukselta annetun lain 6 § kumotaan.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia. Muutoksenhakusäännösten muuttaminen aiheuttanee oikeisuvaatimuksia ja valituksia, mistä mahdollisesti aiheutuva työmäärän lisäys hoidetaan kehittämiskeskuksen sisäisin järjestelyin ilman lisäresurssien tarvetta.

Ehdotetulla muutoksella laajennetaan merkittävästi muutoksenhakuoikeutta kehittämiskeskuksen rahoitusasioissa tekemiin pää-

töksiin, mikä on omiaan lisäämään oikeusturvaa. Samalla kehittämiskeskukselta annettu laki vastaisi perustuslaissa asetettuja vaatimuksia.

Esityksellä ei ole suoranaisia ympäristövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 21 päivänä marraskuuta 2000 tekemällään päätöksellä työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella lainsäädäntöehdotus teknologisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta. Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovutti kauppa- ja teollisuusministeriölle muistion (Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 2/2002), jossa se ehdotti muuan muassa muutoksenhakukiellon rajoittamista.

Työryhmän muistion pohjalta esitystä on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä teknologian kehittämiskeskuksen kanssa. Jatkotyöskentelyssä päädyttiin ehdottamaan muutoksenhakuoikeutta kaikkiin kehittämiskeskuksen rahoitusasioissa tekemiin päätöksiin asiaa säätelevien yleislakien linjan mukaisesti.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Muutoksenhakuoikeutta sovellettaisiin sellaisiin kehittämiskeskuksen rahoitusasioissa tekemiin päätöksiin, jotka tehdään lain voimaantulon jälkeen.

5. Säättämisjärjestys

Ehdotettuun lakimuutokseen ei sisälly sellaisia säännöksiä, joilla puututtaisiin perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin. Näin ollen lakimuutos voidaan säätää tavallisen lain säätämisestä voimassa olevassa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

teknologian kehittämiskeskuksesta annetun lain 6 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan teknologian kehittämiskeskuksesta 7 päivänä toukokuuta 1993 annetun lain (429/1993) 6 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan niihin kehittämiskeskuksen rahoitusasioissa tekemiin päätöksiin, jotka tehdään lain voimaan tulon jälkeen.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Sinikka Mönkäre*